

PROIZVODNJA MLIJEKA I MLIJEČNIH PROIZVODA U 2023.

Ukupna količina kravljeg mlijeka prikupljenoga u 2023. u odnosu na 2022. smanjena je za 7,0%. Količina ovčjeg mlijeka smanjena je za 20,2%, a kozjeg za 11,6%.

Izraženo u količini, to znači da je u 2023. kravljeg mlijeka prikupljeno manje za oko 28 400 t, ovčjega za 450 t, a kozjega za 411 t.

Količina neobranog mlijeka koje su mljekare uvezle u 2023. u odnosu na 2022. neznatno je smanjena (za oko 0,3%, odnosno za oko 490 t), dok je količina uvezenog vrhnja smanjena za oko 2 200 t (29,0%).

U usporedbi s prethodnom godinom proizvodnja mlijeka za piće smanjena je za oko 24 900 t (9,0%), vrhnja za 344 t (1,1%) i napitaka s mliječnom bazom za oko 2 200 t (11,1%), dok je količina fermentiranih proizvoda povećana za oko 2 800 t (3,1%).

Proizvodnja maslaca u 2023. u odnosu na 2022. smanjena je za 784 t (18,8%), dok je ukupna proizvodnja kravljeg sira smanjena za 665 t (2,0%). Proizvodnja ovčjeg sira smanjena je za 8,6%, dok je proizvodnja kozjega sira povećana za 52,9%.

Od ostalih sireva smanjena je proizvodnja srednje tvrdog sira, za 8,3% (1 074 t), tvrdog sira, za 23,2% (193 t), i ekstra tvrdog sira, za 82,0% (1 896 t). Povećana je proizvodnja mekanog sira, za 5,9%, srednje mekanog sira, za 10,8%, i svježeg sira, za 14,9%.

U odnosu na prethodnu godinu ukupan sadržaj mliječne masti u prikupljenome kravljem mlijeku smanjen je za 6,5%, u ovčjemu za 20,3%, a u kozjemu za 9,5%.

Kad se promatraju podaci o pojedinačnim mliječnim proizvodima, vidi se da je ukupna količina mliječne masti u mlijeku za piće manja za 10,4%, u maslacu za 18,8%, a u siru od čistoga kravljeg mlijeka za 14,8%. Sadržaj mliječne masti veći je u vrhnju, za 11,9%, te u fermentiranim proizvodima, za 0,3%.

Sadržaj bjelančevina kravljeg mlijeka smanjen je u mlijeku za piće, za 11,0%, u vrhnju, za 1,1%, te u kravljem siru, za 26,4%.

1. MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI U 2023.¹⁾

	Količina, t		Indeksi 2023. 2022.
	2022.	2023.	
Raspoloživost			
Prikupljeno kravlje mljeko	405 425	376 980	93,0
Prikupljeno ovčje mljeko	2 231	1 781	79,8
Prikupljeno kozje mljeko	3 556	3 145	88,4
Vrhnje	z	z	z
Uvoz neobranog mljeka – samo mljekare	175 777	175 287	99,7
Uvoz obranog mljeka – samo mljekare	z	z	z
Uvoz vrhnja – samo mljekare	7 719	5 483	71,0
Uvoz ostalih proizvoda (npr. sir, maslac, jogurt) – samo mljekare	z	z	z
Proizvodnja svježih proizvoda			
Mlijeko za piće (konzumno)	277 769	252 898	91,0
Neobrano i sirovo mljeko	144 465	129 226	89,5
Djelomično obrano mljeko	130 208	120 610	92,6
Obrano mljeko	3 096	3 062	98,9
Mlačnica	z	z	z
Vrhnje	32 458	32 114	98,9
S < 29% m. m.	21 601	21 049	97,4
S > 29% m. m.	10 857	11 065	101,9
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	90 069	92 851	103,1
S dodacima	19 040	36 383	191,1
Bez dodataka	71 029	56 468	79,5
Napici s mliječnom bazom	20 012	17 784	88,9
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	z	12 177	z
Proizvodnja ostalih proizvoda			
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac	4 172	3 388	81,2
Ostali proizvodi od žutih masnoća	z	1 738	z
Sir od kravljeg mljeka (čisti)	33 239	32 574	98,0
Sir od ovčjeg mljeka (čisti)	221	202	91,4
Sir od kozjeg mljeka (čisti)	136	208	152,9
Ostali sirevi (miješani)	14	15	107,1
Mekani sir (> 68% vlage)	538	570	105,9
Srednje mekani sir (62% – 68% vlage)	166	184	110,8
Srednje tvrdi sir (55% – 62% vlage)	12 942	11 868	91,7
Tvrdi sir (47% – 55% vlage)	833	640	76,8
Ekstra tvrdi sir (< 47% vlage)	2 313	417	18,0
Svježi sir	16 818	19 320	114,9
Prerađeni sir	2 782	2 809	101,0
Sirutka – ukupno	34 832	25 627	73,6
Izvoz mljeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z

1) Vidi Metodološka objašnjenja.

2. SADRŽAJ MLIJEČNE MASTI U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2023.

	Sadržaj mliječne masti, t		Indeksi 2023. 2022.
	2022.	2023.	
Raspoloživost			
Prikupljeno kravlje mlijeko	16 390	15 325	93,5
Prikupljeno ovčje mlijeko	153	122	79,7
Prikupljeno kozje mlijeko	116	105	90,5
Vrhnje	z	z	z
Uvoz neobranog mlijeka – samo mljekare	7 122	7 084	99,5
Uvoz obranog mlijeka – samo mljekare	z	z	z
Uvoz vrhnja – samo mljekare	3 033	2 157	71,1
Proizvodi			
Mlijeko za piće (konzumno)	7 341	6 579	89,6
Mlačenica	z	z	z
Vrhnje	5 623	6 290	111,9
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	2 861	2 871	100,3
Napici s mliječnom bazom	474	243	51,3
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	z	391	z
Koncentrirano mlijeko	-	-	-
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac	3 421	2 778	81,2
Ostali proizvodi od žutih masnoća	z	417	z
Sir od kravljeg mlijeka (čisti)	5 219	4 446	85,2
Sirutka – ukupno	105	81	77,1
Izvoz mlijeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z

3. SADRŽAJ PROTEINA KRAVLJEG MLIJEKA U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2023.

Proizvodi	Sadržaj proteina, t		Indeksi 2023. 2022.
	2022.	2023.	
Mlijeko za piće (konzumno)	7 536	6 704	89,0
Neobrano mlijeko	3 918	3 430	87,5
Djelomično obrano mlijeko	3 535	3 193	90,3
Obrano mlijeko	83	81	97,6
Mlačenica	z	z	z
Vrhnje	981*	970	98,9
Proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac i ostali proizvodi od žutih masnoća	z	30	z
Sir od kravljeg mlijeka	5 687	4 183	73,6
Prerađeni sir	342	329	96,2
Sirutka	190	187	98,4

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o godišnjoj proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda preuzimaju se od Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu – Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka (SLKM). Tako se prikupljaju podaci o količini prikupljenoga kravljega, ovčjega i kozjeg mlijeka, sadržaju mliječne masti i bjelančevina, proizvodnji mliječnih proizvoda te vanjskoj trgovini mljekara mlijekom i proizvodima.

Prikupljene podatke SLKM obrađuje i prosljeđuje Državnom zavodu za statistiku prema unaprijed dogovorenim terminima i u obliku prilagođenu za daljnju obradu.

Metodologija za provedbu istraživanja o mlijeku i mliječnim proizvodima temelji se na Metodološkim osnovama za prikupljanje podataka u statistici mlijeka i mliječnih proizvoda (NN, br. 42/13.).

Obuhvat i usporedivost

U Republici Hrvatskoj radi četrdesetak mljekara za koje SLKM analizira otkupljeno mlijeko i od kojih prikuplja podatke o proizvodnji. Obuhvaćene su industrijske i registrirane male mljekare.

Povjerljivost

Agregirani podaci iz kojih se mogu prepoznati pojedinačne izvještajne jedinice (zbog njihova malog broja) ili se na njima primjenjuje pravilo dominantnosti ili sekundarne povjerljivosti, u skladu sa Zakonom o službenoj statistici (NN, br. 25/20.) i Pravilnikom o načinu zaštite statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku, smatraju se povjerljivima te se stoga ne objavljuju.

Definicije

Mlijeko za piće obuhvaća sirovo mlijeko, neobrano, djelomično obrano i obrano, bez dodataka.

Sirovo mlijeko obuhvaća mlijeko koje nije podvrgnuto bilo kojem postupku zagrijavanja iznad 40 °C.

Neobrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $\geq 3,5\%$, podvrgnuto toplinskoj obradi.

Djelomično obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti 1,5% – 2,8%, jedanput podvrgnuto toplinskoj obradi.

Obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $< 1,5\%$, podvrgnuto toplinskoj obradi.

Pasterizirano mlijeko – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (barem 72 °C na 15 sekundi).

Sterilizirano mlijeko – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (120 °C na 30 minuta) u hermetički zatvorenim posudama.

Sterilizirano u protoku (uzavrelo) – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (135 °C na najmanje sekundu).

Mlačenica obuhvaća ostatak nakon pretvorbe mlijeka ili vrhnja u maslac.

Vrhnje obuhvaća vrhnje za izravnu potrošnju s više ili manje od 29% mliječne masti.

Fermentirani proizvodi obuhvaćaju jogurt, tekući jogurt, acidofil te ostale fermentirane proizvode, s dodacima ili bez njih.

Napici s mliječnom bazom obuhvaćaju proizvode s udjelom mliječnog ekvivalenta od barem 50% (npr. čokoladno mlijeko, mlačenica s dodacima).

Ostali svježi proizvodi obuhvaćaju proizvode od svježeg mlijeka koji nisu drugdje spomenuti (uglavnom deserti na bazi mlijeka).

Koncentrirano mlijeko obuhvaća mlijeko dobiveno djelomičnim uklanjanjem vode iz neobranoga, djelomično obranoga i obranog mlijeka.

Mliječni proizvodi u prahu obuhvaćaju proizvode dobivene uklanjanjem vode iz vrhnja, svih vrsta mlijeka, mlačenice i fermentiranih proizvoda.

Maslac obuhvaća tradicionalni maslac, otopljeni maslac, ulje maslaca i slične proizvode s više od 80% mliječne masti.

Ostali proizvodi od žutih masnoća obuhvaćaju proizvode na bazi maslaca s manje od 80% mliječne masti.

Sir obuhvaća svježe ili sazrele, tvrde ili polutvrde proizvode dobivene koagulacijom mlijeka, vrhnja, mlačenice i sl.

Prerađeni sir obuhvaća proizvode dobivene mljevenjem, miješanjem, topljenjem i emulgiranjem jedne ili više vrsta sireva, s dodacima ili bez njih.

Sirutka obuhvaća tekuću sirutku i sirutku u prahu ili bloku. Ona je nusproizvod u proizvodnji sira ili kazeina.

Kratice

°C	Celzijev stupanj
m. m.	mliječna mast
NN	Narodne novine
t	tona
z	podatak zbog povjerljivosti nije objavljen

Znakovi

-	nema pojave
<	manje od
>	veće od
$\geq$	veće ili jednako
*	ispravljeni podatak

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Edita Omerzo, načelnica Sektora prostornih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredili:

Mario Valentić i Ana Pavetić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr